

**PROPUNERILE CNSM PRIVIND
UNELE ASPECTE ALE REFORMEI
SISTEMULUI DE PENSII DIN
REPUBLICA MOLDOVA**

NOIEMBRIE 2016

CONFEDERAȚIA NAȚIONALĂ A SINDICATELOR DIN MOLDOVA

CUPRINS

1. Instituirea pensiei de bază pentru toți beneficiarii de pensii pentru limita de vârstă și pensii de dizabilitate	1
2. Stabilirea dreptului la pensie anticipată	4
3. Stabilirea dreptului la recalcularea pensiei pentru pensionarii care continuă să muncească	5
4. Perioadele necontributive	6
5. Majorarea acumulărilor în bugetul asigurărilor sociale de stat	7
6. Pensiile de dizabilitate	9
7. Formula de calcul a pensiei și îmbunătățirea ratei de înlocuire	11
8. Indexarea pensiilor	14
9. Combaterea economiei informale	14

INTRODUCERE

Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova consideră că sistemul de pensii actual reprezintă una din cele mai importante și sensibile probleme de ordin social-economic din Republica Moldova. Sistemul existent de pensii propune participanților săi un nivel de asigurare foarte modest, care nu asigură persoanelor de vârstă înaintată, persoanelor cu dizabilități și altor categorii de persoane inapte de muncă resursele necesare pentru o viață decentă.

Rata medie de înlocuire a venitului pierdut, ce constituie raportul dintre pensia medie pentru limită de vârstă și salariul mediu lunar înregistrat pe parcursul anului, care este unul din indicatorii principali ce caracterizează nivelul de asigurare cu pensii, este în permanentă descreștere. Dacă în anul 2012, rata de înlocuire a salariului mediu în cazul pensiilor pentru limită de vârstă era de 28,4%, apoi în anul 2015, acest indicator a constituit doar 25,8%.

Tendința generală de menținere pentru o perioadă îndelungată a unei rate joase de înlocuire indică o scădere a nivelului de acoperire și de compensare a veniturilor pierdute, fiind de două ori mai mică decât standardele internaționale minime, inclusiv cele prevăzute de Codul European de

Securitate Socială semnat de Republica Moldova la 16.09.2003 și Convenția Organizației Internaționale a Muncii nr. 102/1952 privind normele minime de securitate socială.

Rata scăzută de înlocuire a venitului pierdut acutizează problema esențială a sistemului de asigurări sociale și obstrucționează dreptul fundamental al cetățeanului de a beneficia de un trai decent odată cu atingerea vârstei de pensionare.

Criza demografică și accentuarea procesului de îmbătrânire a populației pun în pericol durabilitatea sistemului de pensii. În doar zece ani, coeficientul îmbătrânirii populației a crescut cu tocmai 3,5 puncte procentuale, de la 13,2% în anul 2006 la 16,7% în anul 2015.

Tendențele demografice au un impact negativ și asupra formării ofertei pe piața muncii, care este determinată și de migrația masivă a forței de muncă peste hotare. Migrația forței de muncă a contribuit la diminuarea numărului persoanelor asigurate și la sporirea instabilității financiare a sistemului de asigurări sociale.

Pe parcursul anilor 2012-2015, numărul populației active și al persoanelor ocupate s-

a redus, cu 10,4% și 10,5% respectiv, în timp ce numărul total al pensionarilor a crescut cu 10,5%, fapt ce a condus la creșterea presiunii financiare asupra persoanelor ocupate în economie. Raportul dintre contribuabili la sistemul de asigurări sociale de stat și beneficiari de pensii a coborât de la 1,3 în anul 2006 la 1,2 în anul 2015.

Economia tenebră și achitarea salariilor “în plic” afectează grav atât sistemul de asigurări sociale, cât și celelalte părți componente ale bugetului de stat.

Asigurarea socială în agricultură și scutirea de la obligația privind plata contribuțiilor de asigurări sociale de stat pentru agricultorii neangajați a determinat reducerea semnificativă a numărului de contribuabili și a veniturilor acumulate din acest sector. În combinație cu nivelul redus de acumulare a veniturilor, situația din agricultură conduce

la o distribuție esențială a mijloacelor destinate plății pensiilor în favoarea pensionarilor din sectorul agricol.

Legislația în vigoare prevede stabilirea pensiilor în condiții avantajoase pentru unele categorii de pensionari (vârsta de pensionare, stagiul de cotizare, formula de calcul a pensiei), fapt ce duce la o inechitate socială.

Veniturile acumulate din contribuții de asigurări sociale de stat nu sunt suficiente pentru a acoperi costurile în creștere aferente pensiilor, ceea ce a dus la crearea unui deficit de circa 10% în cheltuielile de asigurare socială acoperite din bugetul de stat.

În aceste condiții, problemele majore ale sistemului de pensii constau în nesustenabilitatea sistemului, inechitatea în stabilirea pensiei pentru diferite categorii de cetățeni și nivelul redus al pensiilor.

1. INSTITUIREA PENSIEI DE BAZĂ PENTRU TOȚI BENEFICIARIII DE PENSII PENTRU LIMITA DE VÂRSTĂ ȘI PENSII DE DIZABILITATE

În condițiile actuale, 92% din beneficiarii de pensie pentru limita de vârstă al căror quantum al pensiei nu depășește suma de 1500 de lei beneficiază de suport financiar de stat în sumă fixă de 180 de lei. Suportul financiar acordat pentru beneficiarii de pensii incomplete constituie 100 lei. Beneficiarii de pensii de dizabilitate de gradul I primesc un suport financiar în mărime de 180 de lei, de gradul II - 120 de lei, iar de gradul III - 100 de lei. Pentru achitarea suportului financiar din bugetul de stat, în anul 2015, s-au cheltuit 1 mlrd. 155 mil. 457 mii de lei.

Acordarea suportului financiar celor care au ieșit la pensie cu venituri și stagii de cotizare mai mici a condus la defavorizarea pensionarilor care au muncit o perioadă mai îndelungată și au avut salarii mai mari. Astfel, s-a creat o situație de inechitate socială, când această prestație bănească nicidecum nu poate fi anulată pentru beneficiari, dar nici nu poate fi achitată în forma actuală.

În vederea excluderii nedreptății respective este necesară instituirea

iminentă a pensiei de bază, care urmează a fi acordată pensionarilor cu un stagiul de cotizare corespunzător perioadei solicitate pentru stabilirea pensiei integrale pentru limita de vârstă. Pensia de bază urmează a fi stabilită în mărime fixă, de cel puțin 200 de lei lunar, pentru persoanele care au realizat stagiul total de cotizare. În cazul persoanelor care au realizat stagii de cotizare incomplete, quantumul pensiei de bază urmează a fi calculat proporțional stagiului de cotizare realizat.

Pensia de bază pentru persoanele cu dizabilități va fi de cel puțin 200 de lei lunar, ca și pentru pensionarii pentru limită de vârstă, quantumul fiind calculat în dependență de gradul de dizabilitate.

În anul 2017, pensia de bază va fi alocată la 535 896 pensionari pentru limita de vârstă și 133 713 de persoane, beneficiari de pensii de dizabilitate.

În scopul finanțării cheltuielilor necesare, din bugetul de stat vor fi alocați suplimentar la sursele financiare existente - 423 milioane lei.

2. STABILIREA DREPTULUI LA PENSIE ANTICIPATĂ

Propunem stabilirea dreptului la pensie anticipată pentru **asigurații, care au realizat stagiul total de cotizare (contributiv) prevăzut de legislație, să poată opta pentru stabilirea pensiei pentru limita de vârstă anticipată cu cel mult doi-cinci ani înainte de atingerea vârstei standard de pensionare.**

La data îndeplinirii condițiilor pentru acordarea pensiei pentru limita de vârstă, pensia anticipată se transformă în pensia pentru limita de vârstă și se recalculează prin completarea eventualelor stagii de cotizare.

Transformarea pensiei anticipate în pensia pentru limita de vârstă se va efectua din oficiu. Pentru includerea perioadelor necontributive (îngrijirea unei persoane cu dizabilități severe, a unui copil cu dizabilități sub vârsta de 16 ani sau a unei persoane care a depășit vârsta de 75 de ani, studierea în instituțiile de învățământ superior de zi, serviciul militar sau alt serviciu asimilat acestuia, îngrijirea unui copil până la vârsta de 3 ani, perioada în care asiguratul a beneficiat de indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă, de ajutor

de șomaj, de alocație pentru integrare sau reintegrare profesională), care au fost realizate în anii până 1 ianuarie 1999, asiguratul va fi obligat să prezinte organelor de asigurări sociale documente confirmative.

Cuantumul pensiei anticipate se propune a fi stabilit în aceleași condiții în care se stabilește cel al pensiei pentru limita de vârstă.

De asemenea, dreptul la pensionare anticipată urmează a fi menținut pentru persoanele ocupate la lucrări foarte nocive și foarte grele, și femeile care au născut și educat până la vârsta de 8 ani, trei și mai mulți copii în condițiile obținerii unui stagiu de cotizare de 25 de ani, comparativ cu cinci și mai mulți copii, potrivit legislației actuale. Credem că măsura respectivă indică asupra recunoașterii de către stat a importanței categoriilor date și anume: aportul femeilor la creșterea natalității și asigurarea unui nivel corespunzător de securitate socială aferent specificului de activitate.

3. STABILIREA DREPTULUI LA RECALCULAREA PENSIEI PENTRU PENSIONARI CARE CONTINUĂ SĂ MUNCESCĂ

Conform datelor oficiale, peste 156,2 de mii de persoane din numărul total al beneficiarilor de pensii de asigurări sociale de stat își continuă activitatea în câmpul muncii, chiar dacă și-au stabilit pensia pentru limită de vârstă.

În pofida acestui fapt, nu există o modalitate de recalculare a pensiilor acestora, deși persoanele date continuă să achite contribuții la bugetul asigurărilor sociale stat.

Acest fapt, bineînțeles discriminează categoria respectivă de contribuabili la bugetul asigurărilor sociale de stat și indirect îi descurajează să contribuie în

continuare la sistem și să activeze în condiții legale de muncă.

În acest context, considerăm de o importanță majoră stabilirea dreptului la recalcularea anuală a pensiilor pentru limită de vârstă persoanelor care continuă să activeze în câmpul muncii după stabilirea dreptului la pensie.

Beneficiarilor de pensii pentru limită de vârstă care actualmente nu activează în câmpul muncii, urmează să le fie efectuată recalcularea unică generală luând în calcul rata inflației pentru perioada după recalcularea pensiilor efectuată în baza Legii nr.613-XV din 08.11.2001.

4. PERIOADELE NECONTRIBUTIVE

Perioadele necontributive conform art. 5 al legii sunt: perioada de îndeplinire a serviciului militar în termen sau cu termen redus, perioada de îndeplinire a serviciului militar prin contract sau a altui serviciu asimilat acestuia, dacă nu este posibilă stabilirea pensiei în condițiile Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544-XII din 23 iunie 1993, perioada de îngrijire a unui copil până la vârsta de 3 ani de către unul din părinți sau de tutore în caz de deces al ambilor părinți, perioada în care asiguratul a beneficiat de indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă, de ajutor de șomaj, de alocație pentru integrare sau reintegrare profesională, îngrijirea unei persoane cu dizabilități severe, a unui copil cu dizabilități sub vârsta de 16 ani sau a unei persoane care a depășit vârsta de 75 de ani, precum și studiul în instituțiile de învățământ superior de zi.

Pentru perioadele necontributive incluse în stagiul de cotizare în anul 2015, din bugetul de stat au fost transferate în bugetul de asigurări sociale de stat - 70,7 de mil. lei.

Pe parcursul a mai multor ani, sindicatele au solicitat asimilarea perioadelor de

activitate a persoanelor care locuiesc în partea dreapta a Nistrului, dar care după 1 ianuarie 1992, au activat în entitățile din partea stângă a Nistrului, transferând contribuțiile de asigurări sociale în bugetul Transnistriei, cu „perioadele necontributive” (aceasta se referă la salariații din sistemul Moldovagaz, calea ferată etc). Astfel, sindicatele propun ca aceste perioade să fie considerate drept „perioade necontributive”.

Concomitent, propunem ca perioada de îngrijire a unui copil până la vârsta de 3 ani de către unul dintre părinți, bunelul, bunica, o altă rudă care se ocupă nemijlocit de îngrijirea copilului, precum și tutore să fie inclusă în „perioadele necontributive” prin calcularea cuantumului venitului asigurat pentru perioada menționată reieșind din venitul luat ca bază la stabilirea mărimii indemnizației respective.

Totodată, este necesar de acorda asiguratului dreptul de a solicita excluderea din calcul și din stagiul de cotizare a perioadelor necontributive în cazul în care acestea ar putea prejudicia cuantumul pensiei acestuia.

5. MAJORAREA ACUMULĂRILOR ÎN BUGETUL ASIGURĂRILOR SOCIALE DE STAT

Agricultura este un sector cu cel mai mare număr de persoane ocupate din economie, de circa 30% din total populației ocupate, iar din aceasta, doar 12% de persoane sunt ocupate la unitățile economice din sectorul agricol, restul activând în gospodăriile proprii sau fiind ocupați informal.

Experții internaționali care au analizat sistemul de pensii din Republica Moldova atestă că scăderea numărului de contribuabili în sistemul public de asigurări sociale de stat, pe parcursul ultimilor ani, a fost determinată și de faptul că începând cu anul 2009, persoanele fizice proprietari sau arendași de terenuri agricole, care prelucrează terenul în mod individual, se asigură benevol, pe bază de contract individual încheiat cu Casa Națională de Asigurări Sociale. Pentru anul 2016 contribuția constituie o sumă fixă de 1752 de lei, ceea ce reprezintă perioada asigurată inclusă în stagiul de cotizare pentru stabilirea pensiei pentru limită de vârstă și a ajutorului de deces.

Până în anul 2009, persoanele fizice proprietari sau arendași de terenuri agricole, care prelucrează terenul în mod individual achitau în mod obligatoriu contribuții de asigurări sociale de la bal hectar.

În pofida trecerii persoanelor fizice proprietari sau arendași de terenuri agricole,

care prelucrează terenul în mod individual, la asigurare benevolă în bază de contract individual încheiat cu Casa Națională de Asigurări Sociale și efectuarea de către acestea a plății contribuției de asigurări sociale de stat în mărimea aprobată anual prin Legea bugetului asigurărilor sociale de stat, ceea ce le acordă dreptul la pensia minimă și ajutorul de deces, aceste persoane continuă să rămână „pe spatele” statului la atingerea vârstei de pensionare, preținzând la pensie minimă.

Din 233,8 de mii de proprietari de terenuri agricole înregistrați în Registrul deținătorilor individuali de terenuri și 152,4 de mii de fondatori de întreprinderi individuale, persoane fizice care au luat în arendă sau folosință terenuri cu destinație agricolă pe bază de contract, s-au asigurat în mod individual în anul 2015 numai 1263 de persoane, achitând contribuții la bugetul de asigurări sociale de stat suma de 3,4 mil de lei. Pe parcursul a 8 luni ale anului 2016, au încheiat contracte numai 395 de persoane sau de 3 ori mai puțin, achitând doar circa 1,7 mil de lei.

În același timp, legislația actuală prevede un tarif al contribuțiilor de asigurări sociale de stat mai scăzut pentru sectorul agricol - 28 %, din care 6% sânt achitate de salariat, 16% - de angajator și 6% sânt compensate

din mijloacele bugetului de stat. Doar pe parcursul anilor 2012-2015, transferurile de la bugetul de stat pentru compensarea diferenței de tarif în sectorul agrar au crescut cu circa 24,7%.

De menționat, că în anul 2015 de la sectorul agricol au fost calculate contribuții în sumă de 347,3 de mil. de lei (inclusiv 3,4 de mil. de lei sub formă de taxă fixă) și 45,4 de mil. de lei au fost compensate de la bugetul de stat, în total – 392,7 de mil. de lei, ce constituie doar 4,2 % din suma totală a contribuțiilor achitate.

Din aceste contribuții se plătesc toate tipurile de prestații de asigurări sociale (pensie, indemnizație pentru incapacitatea temporară de muncă, indemnizație de maternitate, indemnizație pentru îngrijirea copilului, ajutor de șomaj, indemnizație pentru recuperarea capacității de muncă, ajutor de deces). Dacă pentru plata pensiei pentru limita de vârstă în anul 2015 au fost îndreptate 71% din contribuții, atunci din contribuțiile acumulate din fondul de salarizare pentru lucrătorii din agricultură, pentru plata pensiilor urmau să fie îndreptate doar circa 246,6 de mil. de lei, pe când suma pensiilor achitate lucrătorilor din

agricultură depășește 2,8 mlrd. de lei, ceea ce constituie 31,5% din cheltuieli acordate pentru plata pensiilor tuturor pensionarilor din sistem. Această a condus la o redistribuire disproporțională a resurselor bugetului asigurărilor sociale de stat în favoarea lucrătorilor din agricultură și în defavoarea persoanelor asigurate din alte ramuri ale economiei.

În scopul ameliorării situației la capitolul dat propunem restabilirea asigurării obligatorii a persoanelor fizice - proprietari sau arendași de terenuri agricole care prelucrează terenul în mod individual și fondatorii de întreprinderi individuale, persoane fizice care au luat în arendă sau folosință terenuri cu destinație agricolă pe bază de contract.

În vederea acumulării mijloacelor financiare suplimentare propunem introducerea în Codul fiscal al R.M. a normei de impozitare cu TVA a importului și livrarea pe teritoriul Republicii Moldova a mijloacelor de transport, în special pentru crearea fondului de subvenționare a pensiilor din agricultură.

6. PENSIILE DE DIZABILITATE

Dizabilitatea este o provocare tot mai serioasă în Republica Moldova, din cauza procesului de îmbătrânire a populației, a riscului de accidente, precum și a numărului în creștere a cazurilor de afecțiuni cronice (diabet, boli cardiovasculare, tumori etc.).

Numărul estimat al persoanelor cu dizabilități în Republica Moldova este de 184,8 de mii de persoane, inclusiv 13,4 mii copii cu vârsta cuprinsă între 0 și 17 ani. În ultimii 5 ani, numărul acestora a crescut cu 2,7%, iar în cazul copiilor a scăzut cu 11,3%. Persoanele cu dizabilități reprezintă 5,2% din populația totală a țării, iar copiii cu dizabilități constituie aproape 2% din numărul total al copiilor din Republica Moldova. În medie, la 10 mii de locuitori le revin 520 de persoane cu dizabilități, iar la 193 de copii cu dizabilități le revin 10 mii de copii cu vârsta cuprinsă între 0 și 17 ani. Aproape fiecare a șaptea persoană cu dizabilitate se încadrează în categoria celor cu dizabilitate severă.

Pensia de dizabilitate constituie a doua după importanță pensie de asigurări sociale (16,1% din total, pensii executate în 2015). Totodată, pe parcursul ultimilor 10 ani, numărul persoanelor care primesc pensii de dizabilitate a crescut practic de două ori mai rapid față de numărul persoanelor care primesc pensii pentru limita de vârstă (13% comparativ cu 7%).

Una din cauze ține de condițiile relativ relaxate de beneficiere de pensii de dizabilitate. Stagiul minim de cotizare pentru obținerea pensiei respective variază de la 1 la 5 ani în funcție de vârstă, fapt ce a permis abuzarea de prevederea respectivă prin crearea artificială a stagiului de cotizare.

Potrivit datelor statistice, persoanele cu dizabilități cu vârsta cuprinsă între 30 și 54 ani reprezintă 41,5%, cu vârsta cuprinsă între 55 și 64 de ani - 41% , cu vârsta de peste 65 de ani -16,1%, iar tinerii cu vârsta 16-29 de ani constituie -1,4%.

Prin urmare, stagiul de cotizare necesar pentru obținerea dreptului la o pensie de dezabilitate trebuie majorat de la 5 ani până la 25 de ani. Se propune ca, stagiul de cotizare pentru persoanele cu vârstă de până la 20 de ani să constituie 1 an, pentru persoanele cu vârstă între 21-25 de ani, stagiul de cotizare să constituie 3 ani, pentru persoanele cu vârstă între 26-30 ani, stagiul de cotizare să constituie 6 ani, pentru persoanele cu vârstă între 31-40 ani, stagiul de cotizare să constituie 14 ani, pentru persoanele cu vârstă între 41-50 ani, stagiul de cotizare să constituie 20 ani, iar pentru persoanele cu vârstă între 51- 63 ani, stagiul de cotizare să constituie 25 de ani.

Propunem ca pensia de dizabilitate cauzată de un accident de muncă sau boală profesională să se stabilească indiferent de durata stagiului de cotizare

și să fie finanțată din asigurările sociale de stat, iar pensia de dizabilitate cauzată de o afecțiune generală să fie finanțată din mijloacele bugetului de stat.

7. FORMULA DE CALCUL A PENSIEI ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA RATEI DE ÎNLOCUIRE

Formula actuală de calcul a pensiei pentru limită de vârstă prevăzută de Legea 156 - XIV din 14.10.1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat nu corespunde în măsură deplină principiilor sistemului public de asigurări sociale și determină înlocuirea neadecvată a salariului. Mai mult decât atât, formula de calcul aplicată, care este compusă din două părți aferente perioadelor de până la 01.01.1999 și după 01.01.1999 nu este transparentă și creează confuzii printre beneficiarii de pensii, lipsindu-i de posibilitatea de a determina de sine stătător mărimea pensiei pentru limită de vârstă.

Totodată, formulele de calcul a pensiei pentru limită de vârstă nu prevăd actualizarea venitului mediu lunar asigurat, care se devalorizează esențial pe parcursul anilor în raport cu inflația. Lipsa acestui mecanism determină reticența contribuabililor față de sistemul de pensii și îi descurajează să contribuie la acesta prin plata contribuțiilor.

În situația creată, modificarea formulei actuale de pensii este extrem de importantă, inclusiv pentru garantarea realizării dreptului constituțional al persoanei la un trai decent.

Pentru a asigura o rată de înlocuire conform standardelor prevăzute de actele

internaționale, precum este și Codul European de Securitate Socială, formula de calcul ar trebui să conțină două componente: pensia de bază acordată pentru toți beneficiarii de pensii și pensia contributivă.

Formula de calcul a pensiei pentru limita de vârstă trebuie să țină cont de valorizarea veniturilor obținute de salariat pe parcursul activității de muncă și stimularea menținerii mai îndelungată a acestuia pe piața forței de muncă.

Actualmente, pensia pentru limita de vârstă se calculează prin aplicarea unui coeficient de 1,4% din venitul mediu lunar asigurat pentru fiecare an de cotizare realizat din stagiul necesar, iar dacă stagiul depășește 30 de ani (la 1 iulie 2020 pentru bărbați va constitui 35 ani), pentru fiecare an în plus, se aplică coeficientul de 2% din venitul mediu lunar asigurat.

Unul dintre indicatorii principali ce caracterizează nivelul de asigurare cu pensii este rata de înlocuire a venitului pierdut. În anul 2015, rata de înlocuire a salariului mediu în cazul pensiilor pentru limita de vârstă a constituit 25,8%. Conform estimărilor efectuate, rata de înlocuire va scădea în fiecare an cu 0,5 puncte procentuale, în condițiile creșterii salariului mediu anual cu 8,7% și creșterii indicilor

prețurilor de consum cu 5%, și va constitui în anul 2046 doar 12,4%. Astfel, rata de înlocuire a salariului pierdut este la moment de două ori mai mică decât standardele internaționale minime, iar peste 29 de ani aceasta se va micșora încă de două ori.

Situația poate fi schimbată prin intermediul a două opțiuni privind calcularea pensiei contributive:

Opțiunea I, prevede două variante progresive de formule cu coeficienți, reieșind din vârstele de pensionare și din stagiul de cotizare.

Varianta 1 prevede stabilirea coeficienților de înlocuire a salariului cu pensia în dependență de vârsta salariatului. Astfel, se propune ca rata de înlocuire pentru salariații cu vârsta sub 40 de ani să constituie coeficientul - 0,9%, 40 - 50 ani - 1,1%, 51-63 ani, pentru bărbați și 51 - 60 de ani pentru femei -1,5%, iar pentru vârsta ce depășește 63 de ani pentru bărbați și 60 de ani pentru femei -2,5%.

Varianta 2 prevede stabilirea coeficienților ratei de înlocuire a salariului cu pensia în dependență de stagiul de cotizare. Se propun următorii coeficienți ai ratei de înlocuire, luând în calcul stagiul de cotizare: 0,9% pentru stagiul de cotizare de până la 20 de ani; 1,1% pentru stagiul de cotizare 21-30 de ani; 1,5% pentru stagiul de cotizare necesar la momentul pensionării și 2,5% pentru persoanele care au rămas pe piața forței de muncă după atingerea vârstei de pensionare.

Ambele variante permit valorizarea veniturilor obținute de salariat pe parcursul activității de muncă și stimularea menținerii

mai îndelungată a acestuia pe piața forței de muncă. Concomitent, veniturile urmează a fi ajustate în proporție de 100% la creșterea prețurilor de consum.

Efectul acestei opțiuni se va amplifica odată cu sporirea nivelului de informare a angajaților privind beneficiile ocupării formale și a modului de formare a pensiilor pentru limita de vârstă. Pe lângă efectul motivațional, ajustarea coeficienților de multiplicare va atenua presiunile asupra părții de cheltuieli a bugetului de asigurări sociale de stat.

Totodată, creșterea corelării dintre venituri și pensii va spori încrederea populației în sistemul public de pensii și, respectiv, va scădea înclinația spre ocupare informală.

Opțiunea II: Pensia se determină în proporție de 42 % din venitul mediu lunar asigurat pentru stagiul întreg de cotizare.

Trebuie de subliniat faptul că, venitul mediu lunar asigurat luat în calcul la determinarea cuantumului pensiei contributive trebuie obligatoriu actualizat pentru a păstra puterea de cumpărare a acestuia.

Conform practicii internaționale, actualizarea venitului poate fi efectuată prin înmulțirea valorii nominale a acestuia din anul „n” la media aritmetică dintre creșterea anuală a indicelui prețurilor de consum și creșterea anuală a salariului mediu pe țară, înregistrată din anul „n” în care a fost realizat venitul asigurat până în anul precedent anului de pensionare. În același timp, este important să fie menținută majorarea progresivă a pensiilor cu cel puțin 2% pentru fiecare an realizat suplimentar stagiului total de cotizare, fapt ce va

recompensa asigurații care activează pe piața muncii o perioadă îndelungată și, totodată, va stimula îmbătrânirea activă.

De menționat că, indiferent de opțiunea ce urmează a fi acceptată, noua formula trebuie să fie una simplă și pe înțelesul viitorilor beneficiari de pensie și să asigure în următorii ani majorarea mărimii medii a pensiei pentru limită vârstă, până la cel puțin nivelul minimului de existență pentru pensionari, iar ulterior, rata de înlocuire să atingă nivelurile prevăzute de standardele internaționale (40%). În

continuare, sindicatele urmează să stabilească termene concrete de realizare a scopurilor propuse.

Cu certitudine, asigurarea unei transparențe a formulei de calcul a pensiei trebuie să fie însoțită de crearea unui calculator online. Aceasta ar permite beneficiarilor de pensii să verifice corectitudinea stabilirii pensiei potrivit noii formule de calcul, iar tinerii își vor putea ”zidi” viitoarea pensie, fiind conștienți de beneficiile obținute în urma declarării tuturor veniturilor pasibile de contribuții de asigurări sociale.

8. INDEXAREA PENSIILOR

Trebuie să constatăm, că mecanismul actual de indexare a pensiei doar compensează, ci nu protejează împotriva puterii reduse de cumpărare a pensiilor.

În acest context, propunem următorul mecanism de indexare a pensiilor:

1. Indexarea pensiilor trebuie păstrată în varianta actuală, în funcție de media dintre creșterea anuală a indicelui prețurilor de consum și creșterea anuală a salariului mediu pe țară pentru anul

precedent, cu indexarea la 1 aprilie a anului în curs.

2. A doua indexare să fie efectuată în luna octombrie, reieșind din indicele prețurilor de consum pentru perioada ianuarie-iunie a anului în curs.

Important de menționat, aplicarea principiului de indexare bianuală va consolida funcția de bază a indexării și anume cea de protejare a pensionarilor de efectul resimțit în rezultatul diminuării puterii de cumpărare.

9. COMBATEREA ECONOMIEI INFORMALE

Măsurile ce țin de asigurarea sustenabilității sistemului de asigurări sociale de stat în cadrul reformei sistemului de pensii și acumularea mijloacelor necesare pentru

achitarea pensiilor curente și a viitoarelor pensii, vor fi însoțite de acțiuni concrete și urgente privind combaterea economiei informale și achitarea salariilor „în plic”.

Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova
Chișinău, strada 31 August 1989, 129
Tel: (022) 266 502 Fax: (022) 234 508
E-mail: office@cnsm.md
Web: www.sindicate.md

CONFEDERAȚIA NAȚIONALĂ A SINDICATELOR DIN MOLDOVA